

SVEA HOVRÄTT
Rotel 0602
060207

SLUTLIGT BESLUT
2023-11-14
Stockholm

Mål nr
P 10807-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-08-29 i mål nr P 3405-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

TN

Motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Vellinge kommun

SAKEN

Avvisad ansökan om förhandsbesked för ändrad användning på fastigheten XXX i Vellinge kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 27 juni 2022 (dnr 403-15963-2022) och återförvisar målet till länsstyrelsen för fortsatt behandling.

Dok.Id 1998425

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

TN ansökte hos miljö- och byggnadsnämnden i Vellinge kommun om förhandsbesked för att ändra en ekonomibyggnad till en bostad. Nämnden prövade ansökan i sak och lämnade ett negativt förhandsbesked. Sedan TN överklagat nämndens beslut har såväl länsstyrelsen som mark- och miljödomstolen bedömt att ansökan inte ska prövas i sak utan ska avvisas. Frågan i målet är om förhandsbesked kan ges för en sådan åtgärd, ändrad användning, som TN ansökan avser.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

TN har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla hans ansökan om förhandsbesked. Till stöd för att hans ansökan ska prövas i sak har han anfört i allt väsentligt detsamma som i länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen.

Miljö- och byggnadsnämnden i Vellinge kommun har inte haft någonting ytterligare att tillägga och har hänvisat till sitt beslut om att lämna negativt förhandsbesked.

Mark- och miljööverdomstolen har inhämtat ett yttrande från Boverket som vid en samlad bedömning ansett att det går att pröva en åtgärd som innebär en ändrad användning till ett väsentligen annat ändamål i ett förhandsbesked.

SKÅLEN FÖR MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

Om den som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd begär det, ska byggnadsnämnden ge ett förhandsbesked i fråga om åtgärden kan tillåtas på den avsedda platsen (se 9 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL). Prövningen vid förhandsbesked ska i första hand avse frågan om åtgärden överhuvudtaget kan tillåtas på den avsedda platsen, dvs. närmast en prövning av markens lämplighet för den avsedda åtgärden.

Att ta en byggnad i anspråk för ett väsentligen annat ändamål än det som den senast använts för kräver bygglov (se 9 kap. 2 § första stycket 3 a PBL). TN

ansökan om förhandsbesked avser ändrad användning från ekonomibyggnad till bostad, vilket alltså utgör en bygglovspliktig åtgärd.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att lydelsen i 9 kap. 17 § PBL ger stöd för att TN ansökan om förhandsbesked kan prövas i sak. Det avgörande från dåvarande Regeringsrätten, nuvarande Högsta förvaltningsdomstolen, (RÅ 1989 ref 126) som länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen har hänvisat till, där domstolen fann att förhandsbesked inte kunde ges när det var fråga om ianspråk-tagande av en byggnad för ett väsentligen annat ändamål än den senast använts för, meddelades när den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, var tillämplig. I en av de bestämmelser som låg till grund för det avgörandet, 1 kap. 4 § andra stycket ÄPBL, föreskrevs beträffande åtgärder som krävde bygglov att förhandsbesked fick ges huruvida *byggande* kunde tillåtas på den avsedda platsen. Någon motsvarighet till den bestämmelsen överfördes inte till PBL. Med beaktande av detta anser Mark- och miljööverdomstolen att det nämnda rättsfallet inte är avgörande för hur PBL bör tolkas i aktuellt avseende.

De överväganden som ligger till grund för regleringen om förhandsbesked talar inte heller emot att TN ansökan prövas i sak. Ett förhandsbesked om ändrad användning till bostad kan t.ex. spela en avgörande roll för en avstyckning av en tänkt bostadsfastighet på samma sätt som ett förhandsbesked för nybyggnad av ett bostadshus.

På grund av det anförda ska med ändring av mark- och miljödomstolens dom länsstyrelsens beslut om avvisning upphävas och målet återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt behandling.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Petra Bergman, tekniska rådet Ewa Andrén Holst samt tf. hovrättsassessorn Cecilia Drum, referent, deltagit.

Föredragande har varit David Sandberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-08-29
meddelad i
Växjö

Mål nr P 3405-22

PARTER

Klagande
TN

Motpart
Vellinge kommun, Miljö- och byggnadsnämnden

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2022-06-27 i ärende nr 403-15963-2022,
se bilaga 1

SAKEN
Avvisning av ansökan om förhandsbesked

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Vellinge kommun (nämnden) beslutade den 28 april 2022, MBn § 70, att lämna negativt förhandsbesked för ändrad användning av ekonomibyggnad till bostad på fastigheten XXX i Vellinge kommun. TN överklagade beslutet till länsstyrelsen, som den 27 juni 2022 beslutade att upphäva nämndens beslut och i stället avvisa ansökan om förhandsbesked för ändrad användning. TN har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

TN har begärt att mark- och miljödomstolen ska ändra länsstyrelsens beslut att avvisa hans begäran om förhandsbesked. I andra hand har han begärt att mark- och miljödomstolen ska ändra länsstyrelsens beslut att meddela negativt förhandsbesked. TN har anfört sammanfattningsvis följande till stöd för sin talan.

Rättsfallen som länsstyrelsen hänvisar till är gamla och besluten spretar. Ansökan avser en förebyggande klimatanpassning av en befintlig byggnad. Tanken är att befintligt bostadshus ska rivas när det nya bostadshuset är färdigbyggt. Det nya bostadshuset kommer ha ett golv som ligger en meter högre än golvet i det befintliga huset. Att bygga ett nytt bostadshus i en befintlig byggnad är inte kostnadseffektivt. Det är mycket som behöver ändras och byggas om. Det är därför viktigt att i ett tidigt skede få reda på om det kan tillåtas på den aktuella platsen. Hela vitsen med förhandsbesked går förlorad om det måste avgöras med ett bygglov, vilket skulle kräva tusentals projekteringstummar.

DOMSKÄL

Av 9 kap. 17 § Plan- och bygglagen (2010:900), PBL, framgår att byggnadsnämnden ska ge ett förhandsbesked i fråga om åtgärden kan tillåtas på den avsedda platsen om den som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd begär det.

Dåvarande Regeringsrätten har i sitt avgörande RÅ 1989 ref. 126 angett att förhandsbesked inte kan meddelas när frågan är om bygglov för ianspråktagande av en byggnad för väsentligen annat ändamål än det för vilket byggnaden senast har använts. Vid tidpunkten för den prövningen gällde äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL. I förarbetena till nuvarande PBL framgår emellertid att bestämmelsen om förhandsbesked i 9 kap. 17 § PBL överensstämmer med dess motsvarighet i ÄPBL (8 kap. 34 § första stycket ÄPBL) med språkliga ändringar (se prop. 2009/10:170 del 1 s 470). Det framgår vidare att man vid införandet av PBL övervägde att utöka området för prövning genom förhandsbesked. Regeringen avstod dock från detta och angav att nuvarande bestämmelser om förhandsbesked är lämpliga och bör gälla även enligt den nya lagen, prop. 2009/10:170 del 1 s 278.

Det har som framgått inte varit lagstiftarens avsikt att ändra reglerna om förhandsbesked i samband med att nuvarande PBL infördes och det har inte heller kommit något nytt vägledande avgörande från Högsta domstolen, Högsta förvaltningsrätten eller Mark- och miljööverdomstolen som ändrar den praxis som sattes i RÅ 1989 ref. 126. Mark- och miljödomstolen delar därför länsstyrelsens bedömning att nämnden inte hade möjlighet att pröva TN ansökan om förhandsbesked för ändrad användning av den aktuella byggnaden i sak. Länsstyrelsen har således haft fog för att upphäva nämndens beslut och avvisa TN ansökan om förhandsbesked för ändrad användning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 19 september 2022.

Emil Carlborg

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Emil Carlborg, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Viktor Larsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.